

ЖЫЦЦЁ ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Закончыўшы ў 1980 годзе інжынерны факультэт Кіеўскага вышэйшага танкавага інжынернага вучылішча я да 86 года служыў у Полацку (у Спас-гарадку), затым у Германіі ў якасці намесніка камандзіра артпалка па ўзбраенню. 3 лютага 1986 года праходзіў службу ў Афганістане ў той жа пасадзе.

Нашай 5-й Шындандскай стралковай дывізіяй у той час камандаваў генерал Громаў, які ўпаследку ўзначаліў усю групую войскаў у Афганістане. А потым і вывад іх на Радзіму.

Дывізія была ўзброена тэхнікай высокай баявой надзейнасці: самаходкі-гаўбіцы, комплексы “Град” і інш. Канечне, у сілу назначэння роду войск нашы палкі выконвалі свае задачы з далніх пазіцый. Але гэта не выключала небяспекі, бо яна была скрозь і ўсюды. Гэта былі перш за ўсё міны самых мудрагелістых канструкцый, якія часам надзвычай цяжка было выявіць і абясшкодзіць. Асабліва італьянскай вытворчасці. Былі такія, у якіх пры праходзе міннага тральшчыка ці перадавых машын усяго толькі разбураліся ампулы з кіслатой, якая затым раз’ядала медную мембрану, з-пад якой на баявы ўзвод становіўся асноўны нажымны механізм. Пры чарговым нажыме міна спрацоўвала, нечакана наносячы вельмі адчувальныя страты. Пры тым, маджаеды часта падкладвалі пад такую міну 70-кілаграмовыя фугасы, у выніку ўзрыў дасягаў вельмі вялікай сілы.

Шкада, што і сёння, пасеяная тады смерць, пажынае ахвяры сярод мірных афганцаў.

А яны, простыя жыхары Афганістана, нягледзячы на ўсю несправядлівасць той ваеннай авантуры, часам прыязна і з разуменнем адносіліся да нас. Памятаю, быў загад нашаму палку зняць з высакагор’я наш блокпост. І тут да нас звяртаецца настаўнік мясцовай афганскай школы, просіць, каб мы пакінулі яму колькі-небудзь скрынак з-пад снарадаў. Маўляў, зраблю парты для вучняў, якія, як звычайна тут, сядзяць на глінабітнай падлозе. А можа, разважае далей настаўнік, збяру грошы і выкуплю нявесту і з рэшткаў гэтых дошак змайструю ложка...

Мы аддалі яму ўсё што можна было з дрэва, бо яно тут прадаецца на базарах як самая вялікая каштоўнасць, на вагу.

Цяжкае, складанае, але жыццё там і тады і зараз працягваецца ва ўсіх яго праявах. Хай будзе яно шчаслівейшым.

М. Зацарны,

падпалкоўнік, кавалер ордэна “За службу Радзіме” III ступені,
зараз загадчык вытворча-тэхнічнага аддзела аўтабазы аблспажыўсаюза